

Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης

Τόμ. 2014, Αρ. 1 (2014)

Σύγχρονες αναζητήσεις της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα: Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου Επιστημών Εκπαίδευσης

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ Π.Τ.Δ.Ε.
ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

4^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας
20-22 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Παπαδόπουλος Γιάννης

Πολυχρονόπουλος Σταυρούλα

Μισασιτά Αγγελική

ISSN: 2529-1157

ΑΘΗΝΑ

Η κοινωνική υποστήριξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες και τα αποτελέσματα της : Παραδείγματα ευρωπαϊκών χωρών

Παναγιώτα Δούρου

doi: [10.12681/edusc.166](https://doi.org/10.12681/edusc.166)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Δούρου Π. (2016). Η κοινωνική υποστήριξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες και τα αποτελέσματα της : Παραδείγματα ευρωπαϊκών χωρών. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2014(1)*, 45–53. <https://doi.org/10.12681/edusc.166>

Η κοινωνική υποστήριξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες και τα αποτελέσματα της : Παραδείγματα ευρωπαϊκών χωρών

Δούρου Παναγιώτα
εκπαιδευτικός-μεταπτυχιακή φοιτήτρια Ειδικής Αγωγής στο ΠΤΔΕ
panagiwtadourou@gmail.com

Περίληψη

Εισαγωγή

Στις ευρωπαϊκές χώρες αναγνωρίζεται αφενός η αναγκαιότητα στήριξης των ατόμων με αναπηρία από την τοπική κοινωνία και αφετέρου η σπουδαιότητα της συνεργασίας μεταξύ των σωματείων και των συλλόγων των ατόμων με διάφορων ειδών μειονεξίες με τους τοπικούς φορείς. Τα άτομα με αναπηρίες θεωρούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως ισάξια μέλη της κοινότητας, δραστηριοποιούνται ενεργά και επηρεάζουν με τη συμμετοχή και τις αποφάσεις τους τα κοινωνικά δρώμενα.

Σκοπός

Σκοπό της παρούσας εργασίας αποτελεί η διερεύνηση των φορέων και του είδους της κοινωνικής προστασίας που παρέχεται στα άτομα με ειδικές ανάγκες στις τοπικές κοινωνίες του Βελγίου, της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιταλίας, της Σουηδίας, των Κάτω Χώρες και της Γαλλίας καθώς και του βαθμού δραστηριοποίησης των πολιτών με μειονεξίες στα τοπικά θέματα.

Αποτελέσματα

Στις περισσότερες χώρες η άσκηση κοινωνικής πολιτικής από τις τοπικές κοινωνίες, επικεντρώνεται στην χορήγηση οικονομικού βοηθήματος, στη διευκόλυνση των μετακινήσεων και στην αντιπροσώπευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στα τοπικά συμβούλια. Συνεπώς, η ανάγκη επέκτασης της δράσης τους και σε άλλους ζωτικούς τομείς κρίνεται επιτακτική.

Λέξεις-Κλειδιά

- Άτομα με ειδικές ανάγκες
- Ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική
- τοπική κοινωνία
- φορείς και σωματεία ατόμων με ειδικές ανάγκες
- νομοθεσία

Abstract

Introduction

European countries recognize the crucial need of people with special needs to receive support from the local community and the importance of cooperation between the unions and associations of people with various kinds of impairments with the local authorities. People with disabilities are considered by the European Union as equal members of the community, actively involving and influencing their decisions and social happenings.

Purpose

The purpose of this study is the presentation of European associations of people with special needs and the critical assessment of the kind of social protection provided to persons with disabilities in the local communities of Belgium, Germany, the United Kingdom, Italy, Sweden, the Netherlands and France as well as the degree of engagement of citizens with disabilities in local issues.

Results

In most countries, the pursuit of social policy by local communities, focuses on providing financial assistance in order to facilitate the movement and in the representation of persons with disabilities in local councils. Therefore, the need to extend their action to other vital areas is imperative.

Keywords

- People with special needs
- European social policy
- local authorities
- institutions and associations
- law

Ιστορικά στάδια αντιμετώπισης της αναπηρίας

Η ιστορική εξέλιξη της αντιμετώπισης της αναπηρίας συμβάδιζε με τις εκάστοτε κοινωνικές πεποιθήσεις και στις περισσότερες χώρες διήρθε από κάποια βασικά στάδια, τα οποία διαδέχονταν και ταυτόχρονα συνυπήρχαν το ένα με το άλλο. Αρχικά, καταγράφεται το στάδιο της φιλανθρωπίας, κατά το οποίο η ενίσχυση της ειδικής αγωγής εντασσόταν στο πλαίσιο της φιλανθρωπίας από την εκκλησία και τους εύπορους πολίτες. Στη συνέχεια, βρίσκουμε το στάδιο της πρόνοιας, όπου το κράτος αναλαμβάνει την υποχρέωση για ίδρυση ειδικών σχολείων καθώς και για άσκηση ιδρυματικής φροντίδας και επιδοματικής πολιτικής. Το στάδιο των δικαιωμάτων σηματοδοτεί την απαρχή των αγώνων των ίδιων των αναπήρων με κυρίαρχο σύνθημα «Δουλειά-Παιδεία-Επαιτεία»(Πολυχρονοπούλου, 2013). Τα τρία αυτά στάδια παρουσιάζουν βαθιές επιρροές από το ιατρικό πρότυπο, το οποίο αποδίδει έμφαση στο ίδιο το άτομο και ειδικότερα στις παθολογικές διαταραχές ιατρικής φύσης που αντιμετωπίζει (Halfon, Houtrol, Larson & Newachcek, 2012)

Απόδειξη της επιτυχούς δράσης των αναπήρων αποτελεί το στάδιο των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, στην εργασία, στη ζωή και στις νομοθετικές ρυθμίσεις. Στο πλαίσιο αυτού αποδίδεται ιδιαίτερη έμφαση στα οφέλη που αποκομίζει ο τομέας της ειδικής αγωγής στο πλαίσιο στήριξης του από την τοπική κοινωνία. (Πολυχρονοπούλου, 2013). Η θετική αυτή εξέλιξη και η δημιουργική αλληλεπίδραση μεταξύ της τοπικής κοινωνίας και της ειδικής αγωγής αποδεικνύονται από διεθνείς έρευνες και στηρίζονται στην επικράτηση δυο βασικών θεωριών, του κοινωνικού μοντέλου της αναπηρίας και της νέας κοινωνιολογικής αντίληψης της παιδικής ηλικίας. Το κοινωνικό μοντέλο της αναπηρίας, το οποίο αναπτύχθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο , ανέδειξε τη δυναμική επίδραση των κοινωνικών παραγόντων στην ολόπλευρη ανάπτυξη, στην κοινωνική συμμετοχή καθώς και στην ποιότητα ζωής των ατόμων με αναπηρίες. Σύμφωνα με αυτό, η αναπηρία συνίσταται στα κοινωνικά εμπόδια και τις ελλειπείς υποδομές και όχι σε ιατρικούς παράγοντες (Loewen & Pollard, 2010). Σύμφωνα με τη νέα κοινωνιολογική αντίληψη της παιδικής ηλικίας, η αδυναμία των παιδιών να αυτοεξυπηρετούνται και να δρουν αυτόνομα χωρίς τη στήριξη του περιγύρου τους, γεγονός που αποτελεί κοινό τους χαρακτηριστικό με τους αναπήρους, αποτελεί βιολογικό γεγονός που ερμηνεύεται βάση κοινωνικοπολιτισμικών κριτηρίων. Τα παιδιά, όπως ακριβώς και τα άτομα με αναπηρίες, δεν αντιμετωπίζονται πλέον ως παθητικά και απόλυτα εξαρτώμενα όντα από τους γονείς τους αλλά ως ενεργά άτομα με ίσα δικαιώματα που ασκούν καθοριστική επιρροή στην οικογένεια και στην κοινότητα που ανήκουν (Colver, 2006).

Ανάμεσα στα κορυφαία επιτεύγματα του σταδίου των ίσων ευκαιριών περιλαμβάνεται ο νέος ορισμός της αναπηρίας από τον Ο.Η.Ε. (1975) , σύμφωνα με τον οποίο : *«Ανάπηρο είναι κάθε άτομο που δεν μπορεί να εξασφαλίσει μόνο του όλες ή ένα μέρος από τις ανάγκες μιας φυσιολογικής, ατομικής ή και κοινωνικής ζωής λόγω κάποιου εκ γενετής ή επίκτητου σωματικού ή διανοητικού μειονεκτήματος. Συνεπώς, οι αναπηρίες διακρίνονται σε τέσσερα είδη: κινητικές ή σωματικές, αισθητηριακές, νοητικές, γνωστικές και συναισθηματικές»*. Επίσης, θα πρέπει να αναφερθούμε με έμφαση στη μέριμνα για δράση της τοπικής κοινωνίας σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις των κρατών και στην τάση για αποκέντρωση ως προς την άσκηση κοινωνικής πολιτικής προς όφελος των ατόμων με ειδικές ανάγκες.(Priestleya,Waddingtonb, Bessozi, 2010).

Κοινωνικές ομάδες και φορείς ειδικής αγωγής

Η επικράτηση των νέων θεωριών συμβαδίζει με την ίδρυση κοινωνικών ομάδων και φορέων ειδικής αγωγής από μέρους των ίδιων των ατόμων με ειδικές ανάγκες και των οικογενειών τους, οι οποίοι αποσκοπούν στην προάσπιση των δικαιωμάτων και στη διαμόρφωση μιας κοινωνίας ίσως ευκαιριών. Αξίζει να αναφέρουμε την ίδρυση του Αμερικανικού ιδρύματος για Τυφλούς το 1921 από τους M.C. Migel και Heler Keller , της Ένωσης των σωματικά Αναπήρων το 1939 , της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών το 1940, της National Spinal Cord Injury Association το 1948, της Εθνικής Ένωσης για νοητικά καθυστερημένους πολίτες το 1950, της Ένωσης των ατόμων με αναπηρίες εναντίον του διαχωρισμού στην Αγγλία το 1975 , του Αμερικανικού Συνασπισμού πολιτών με Αναπηρίες από τον Frank Bowe το 1973 και του Συμβουλίου των Καναδέζων με Αναπηρίες το 1976 (Loewen & Pollard, 2010). Η δράση των ακτιβιστών συνεχίστηκε αμείωτη τα επόμενα χρόνια με αποτέλεσμα τις προς όφελος των αναπήρων νομοθετικές μεταρρυθμίσεις τις δεκαετίες του 1980 και του 1990 από πολλές κυβερνήσεις. Ο Καναδάς, η Γερμανία, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και η Νότια Κορέα περιλαμβάνονται ανάμεσα στις χώρες που πρωτοστάτησαν στη θέσπιση νόμων που σέβονταν έμπρακτα και θεμελιώναν τα δικαιώματα των αναπήρων, αναγνωρίζοντας την αποτελεσματικότητα της συλλογικής δράσης των ομάδων των αναπήρων μαζί με πληθώρα καλλιτεχνών και απλών ανθρώπων, που πίστευαν σε μια κοινωνία ισότητας (Rembis, 2010).

Το πρόγραμμα European Research Agendas for Disability Equality' (EuRADE) επεδίωξε να συμμετάσχουν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ως παράγοντες αλλαγής που επηρεάζουν τις μελλοντικές προτεραιότητες για την ευρωπαϊκή έρευνα για την αναπηρία, γεγονός που υπογραμμίζει την αναγνώριση της σπουδαιότητας της δράσης της τοπικής κοινωνίας σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις των κρατών. ([Priestleya](#), [Waddingtonb](#), [Bessozi](#), 2010).

Η κοινωνική υποστήριξη των ΑμΕΑ στο Βέλγιο

Στο Βέλγιο η κοινωνική υποστήριξη παρέχεται σε μεγάλο βαθμό σε περιφερειακό επίπεδο. Αποσκοπεί στην όσο το δυνατό αποτελεσματικότερη λειτουργία του μηχανισμού της υγείας. Βασικό της μειονέκτημα συνιστά η αδυναμία αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των επιμέρους περιφερειών λόγω των διαφορετικών στόχων και προτεραιοτήτων που θέτουν. Η περιφέρεια της Βαλλονίας παραδείγματος χάρι θέτει ως πρωταρχικό της μέλημα την εξασφάλιση της ενεργούς κοινωνικής συμμετοχής από κάθε πολίτη, γεγονός που επιδιώκει να επιτύχει μέσω της δράσης σωματίων και φορέων ειδικής αγωγής. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε την Υπηρεσία για Αναπήρους (Flanders Agency for Handicapped Persons (*Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, VAPH*), η οποία ιδρύθηκε το 2006 και ενισχύει τις προσπάθειες των αναπήρων για επαγγελματική αποκατάσταση , ασφαλείς μετακινήσεις , προσβασιμότητα σε δημόσια κτήρια και αυτόνομη διαβίωση. Το έργο της υποστηρίζεται οικονομικά από την περιφερειακή κυβέρνηση της Φλάνδρας καθώς και από τη δράση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών ([Kroneman](#), [Cardol](#) & Friele, 2012).

Η κοινωνική υποστήριξη των ΑμΕΑ στη Γερμανία

Στη Γερμανία, η Επιτροπή των Αναπήρων, η οποία αποτελείται κατά κανόνα από αντιπροσώπους οργανώσεων ατόμων με αναπηρίες, αναλαμβάνει να

συμβουλεύσει σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο τις (τοπικές) κυβερνήσεις σχετικά με τη χάραξη πολιτικής στα θέματα αναπηρίας. Πρωταρχικό της στόχο, συνιστά η εξασφάλιση μιας κοινωνίας ίσως ευκαιριών και δικαιωμάτων. Από την άλλη πλευρά, η κεντρική κυβερνητική πολιτική αποδίδει έμφαση στην παροχή αναπηρικών επιδομάτων από τα ασφαλιστικά ταμεία ([Kroneman, Cardol & Friele, 2012](#)).

Η κοινωνική υποστήριξη των ΑμΕΑ στην Ιταλία

Στην Ιταλία η άσκηση κοινωνικής πολιτικής επηρεάζεται σημαντικά από τις οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες. Ήδη από τις αρχές του 20 αιώνα είχαν συγκροτηθεί οργανισμοί και σωματεία αναπήρων για διακήρυξη του αιτήματος για κοινωνική ένταξη και ίση μεταχείριση. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε τα εξής: *Associazione Nazionale Mutilati e Invalidi di Guerra* (National Association of War Mutilated and Invalids) που ιδρύθηκε το 1917, *Unione Italiana Ciechi* (Italian Union of the Blind) που ιδρύθηκε το 1920, *Federazione Italiana delle Associazioni fra Sordomuti* (Italian Federation of Associations for the Deaf-Mute) που ιδρύθηκε το 1922 και το 1942 μετονομάστηκε σε *Ente Nazionale Sordomuti* (National Board for the Deaf-Mute), καθώς και *Associazione Nazionale Mutilati e Invalidi del Lavoro* (National Association of the Seriously Disabled or Mutilated at Work) που ιδρύθηκε το 1943 (Mura, 2014).

Οι οργανώσεις ατόμων με αναπηρία ανέπτυξαν πολύ έντονη δράση ήδη από τη δεκαετία του 1970, όταν το αίτημα για την ίση μεταχείριση και την ενσωμάτωση των αναπήρων του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ήταν πιο επιτακτικό από ποτέ Έχουν επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό την ιταλική πολιτική κοινωνικής ενσωμάτωσης, την αναδιοργάνωση των υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής προστασίας, την προώθηση της ισότητας και την άρση των προκαταλήψεων. Συνεργάζονται με την τοπική κοινωνία και διάφορους οργανισμούς, στους οποίους προτείνουν πρωτοποριακά σχέδια δράσης και οργάνωσης προκειμένου να επιτύχουν μαζί την πλήρη ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Για αυτούς τους λόγους, η αποδοχή της σπουδαιότητας της δράσης τους τυγχάνει καθολικής αποδοχής ([Mura, 2014](#))

Η κοινωνική υποστήριξη των ΑμΕΑ στη Γαλλία

Στη Γαλλία ο Νόμος για τους Αναπήρους (*Loi Handicap*), που κατοχυρώθηκε το 2005, αναγνωρίζει το δικαίωμα της χρηματικής αποζημίωσης, την παροχή τεχνικών συσκευών υποστήριξης ή ζώων οδηγών, την ευκολία πρόσβασης σε δημόσια μέσα μεταφοράς και υπηρεσίες καθώς και την ίδρυση του *Maisons départementales* ως τα βασικά στοιχεία που θα πρέπει να διακρίνουν την παροχή κοινωνικής υποστήριξης. Τα άτομα με ειδικές ανάγκες ενημερώνονται από το *Maisons départementales* για τις διαθέσιμες υποστηρικτικές υπηρεσίες προκειμένου να καταφέρουν να ζήσουν αυτόνομα και να δρουν ως ενεργά μέλη της κοινωνίας ενώ λαμβάνουν επιπλέον επίδομα από το *complément de ressources* για να μπορέσουν να συντηρήσουν το δικό τους σπίτι. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημάνουμε ότι αντιπρόσωποι ενώσεων και φορέων των ατόμων με ειδικές ανάγκες είναι μέλη του Εθνικού Ταμείου (National Fund) και του *Maisons départementale* και προσπαθούν να πετύχουν όσο το δυνατό θετικότερες αποφάσεις προς όφελος των αναπήρων. Σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο αναπτύσσεται ευκολότερα η επιρροή των γονέων, και μία στενή επαφή με τις αρμόδιες αρχές μπορεί να διευκολύνει μία θετική αλλαγή ([Kroneman, Cardol & Friele, 2012](#)).

Η κοινωνική υποστήριξη των ΑμΕΑ στις Κάτω Χώρες

Στις Κάτω Χώρες η χορήγηση οικονομικού επιδόματος στα άτομα με αναπηρία αναδεικνύεται προτεραιότητα της Κοινωνικής Υποστήριξης, διότι θεωρείται ύψιστο δικαίωμα και κορυφαία προϋπόθεση για την ανεξάρτητη συμμετοχή τους στην κοινωνία και τη βελτίωση της κοινωνικής τους κατάστασης. Αποδίδεται, επίσης, ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών από μέρους των δήμων, οι οποίοι αναλαμβάνουν να στηρίζουν ενεργά τους πολίτες που χρίζουν άμεση ανάγκη βοήθειας παρέχοντας τους υποστήριξη και ειδικά προσαρμοσμένα μέσα μεταφοράς για τις μακρινές μετακινήσεις τους. Πολίτες εξειδικευμένοι σε θέματα ειδικής αγωγής καθώς και αντιπρόσωποι οργανισμών ατόμων με ειδικές ανάγκες συγκροτούν ειδικά συμβούλια, τα οποία έχουν ως αρμοδιότητες την παροχή κατάλληλων και αποτελεσματικών συμβουλών προς τον δήμο για την άσκηση αποτελεσματικής πολιτικής και ορθής στήριξης των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Στο σημείο αυτό, όμως, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι στα ειδικά αυτά συμβούλια δεν περιλαμβάνονται άτομα με ειδικές ανάγκες όλων των κατηγοριών. Το 84% των συμβούλων με κάποιου είδους αναπηρία είναι σωματικά ανάπηροι ενώ κάποιες άλλες ομάδες όπως παραδείγματος χάρη τα άτομα με νοητική υστέρηση δεν εκπροσωπούνται επαρκώς. Παρά την ευαισθητοποίηση για την οικονομική στήριξη και τις μετακινήσεις των ατόμων, εντούτοις δεν έχει υπάρξει μέριμνα για τον προσδιορισμό συγκριμένων δικαιωμάτων για τα άτομα με ειδικές ανάγκες μέσω σχετικού νόμου ([Kroneman](#), [Cardol](#) & Friele, 2012).

Η κοινωνική υποστήριξη των ΑμΕΑ στη Σουηδία

Στη Σουηδία η κοινωνική υποστήριξη αποτελεί κύρια ευθύνη των δήμων ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1970 σε μια προσπάθεια περιορισμού της γραφειοκρατίας και αποτελεσματικότερης ανταπόκρισης στις τοπικές ανάγκες. Οι δήμοι λειτουργούν αρκετά αυτόνομα από την κεντρική κυβέρνηση και αναλαμβάνουν την οικονομική ενίσχυση, την παροχή εκπαίδευσης, την προσωπική στήριξη καθώς και την καθοδήγηση ως προς την οργάνωση καθημερινών δραστηριοτήτων των πολιτών με ειδικές ανάγκες. Σε εθνικό, ωστόσο, επίπεδο ορίζεται το πλαίσιο μέσα στο οποίο οι δήμοι μπορούν να αναπτύξουν τις πολιτικές τους. Αξίζει να επισημανθεί ότι σχεδόν όλοι οι δήμοι της Σουηδίας διαθέτουν συμβούλια για την αναπηρία, στα οποία μετέχουν εκπρόσωποι οργανώσεων ατόμων με αναπηρία. Με την ίδρυση του Handisam, ενός οργανισμού ο οποίος εκπροσωπείται μεταξύ άλλων και από άτομα με ειδικές ανάγκες, ο Σουηδικός Οργανισμός για τον Συντονισμό της Πολιτικής για την Αναπηρία επιδιώκει την προώθηση μέσω του έργου των δήμων της διαμόρφωσης μιας προσβάσιμης κοινωνίας για όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες ενώ μέσω συνεδρίων μεταξύ κυβερνητικών οργανώσεων και σωματείων πολιτών με ειδικές ανάγκες διασφαλίζει την εύκολη και άμεση πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες σε ειδικά διαμορφωμένες δραστηριότητες, εγκαταστάσεις και έγκυρη πληροφόρηση. Παρόλα αυτά στη Σουηδία, όπως και στις Κάτω Χώρες, ο νόμος δεν ορίζει σαφή δικαιώματα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες ([Kroneman](#), [Cardol](#) & Friele, 2012).

Η κοινωνική υποστήριξη των ΑμΕΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο

Στο Ηνωμένο Βασίλειο η υποστήριξη των ατόμων με αναπηρίες συντελείται κατά βάση σε εθνικό επίπεδο με τη θέσπιση νόμων και τη χορήγηση οικονομικής βοήθειας με τη μορφή επιδομάτων ή τη δωρεάν παροχή ειδικών υποστηρικτικών

μηχανημάτων, όπως παραδείγματος χάρη αναπηρικών αμαξιδίων. Το είδος της οικονομικής βοήθειας επιλέγεται κατόπιν εξέτασης των ατόμων με ειδικές ανάγκες από τοπικούς συμβούλους. Υπάρχει τάση χρηματοδότησης των σχολείων από την τοπική εκπαιδευτική αρχή με την δυνατότητα να αποφασίζουν τα ίδια τα σχολεία για τον καλύτερο τρόπο δαπάνης του συνολικού προϋπολογισμού ώστε να αντιμετωπίσουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες όλων των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών με σοβαρές εκπαιδευτικές ανάγκες. Οι τοπικές αρχές καλούνται να στηρίζουν τους ανθρώπους με μειονεξίες, να παρακινούν όλους τους πολίτες να διαμορφώνουν ένα φιλικό περιβάλλον για αυτούς και να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα της δράσης τους κάθε χρόνο. Υπάρχει ειδικός νόμος (Disability Discrimination Act) για την προστασία των ατόμων με αναπηρίες από τις κοινωνικές διακρίσεις, ο οποίος συμπεριλαμβάνεται στο νόμο περί Ισότητας (Equality Act) από το 2010 και κατοχυρώνει το δικαίωμα συμμετοχής των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην πολιτική διαδικασία καθώς και τη συνεργασία των τοπικών κοινωνιών με σωματεία αναπήρων. Σε εθνικό επίπεδο, η Επιτροπή Αναπηρίας (Disability committee) προφυλάσσει των δικαιώματα των ατόμων με μειονεξίες και προσφεύγει στη δικαιοσύνη σε περιπτώσεις παραβίασης τους ([Kroneman](#), [Cardol](#) & Friele, 2012).

Αξιολόγηση των προαναφερθέντων τοπικών κοινωνικών πολιτικών

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας αναγνωρίζουμε τις αξιόλογες προσπάθειες και τις εποικοδομητικές αλλαγές σε θεσμικό και κοινωνικό επίπεδο, που αποσκοπούν στην κοινωνική υποστήριξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες από μέρους των τοπικών ευρωπαϊκών κοινωνιών. Εντούτοις επισημαίνουμε ότι απαιτείται διαρκής προσπάθεια για τη συνέχιση του βαρυσήμαντου έργου των φορέων και των οργανώσεων των ατόμων με ειδικές ανάγκες σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία δεδομένων των δυσχερειών που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες όσον αφορά στην εκπαίδευση, στην εξεύρεση οικονομικών πόρων για διεξαγωγή ερευνών, στην απρόσκοπτη μετακίνησή τους και εν τέλει στην ουσιαστική τους ενσωμάτωση (Loewen & Pollard, 2010).

Μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης διαπιστώνουμε ότι η κοινωνική υποστήριξη από μέρους των τοπικών κοινωνιών επικεντρώνεται στη χορήγηση επιδομάτων και στην προσπάθεια ενίσχυσης της παρουσίας εκπροσώπων των ατόμων με ειδικές ανάγκες στα τοπικά συμβούλια. Δυστυχώς, όμως αυτές οι ενέργειες δεν στηρίζουν ουσιαστικά τους ανθρώπους με μειονεξίες, διότι δεν λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη των ανθρώπων αυτών για εκπαίδευση και στη συνέχεια επαγγελματική αποκατάσταση. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αντιμετώπιση ποικίλων προκλήσεων πέραν των προβλημάτων υγείας: της κοινωνικής απομόνωσης και της έλλειψης ουσιαστικής υποστήριξης από τον κοινωνικό περίγυρο (O'Day & Stapleton, 2009). Σύμφωνα, μάλιστα, με πορίσματα ερευνών, η χορήγηση επιδομάτων, σε συνδυασμό με την έλλειψη οργανωμένων και πιο εξειδικευμένων δομών τοπικής εκπαίδευσης αυξάνει θεαματικά τα ποσοστά ανεργίας ανάμεσα στα άτομα με ειδικές ανάγκες (Peikes, Orzol, Moreno & Paxton, 2005).

Συμπεράσματα

Μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης συμπεραίνουμε ότι οι τοπικές κοινωνίες στο πλαίσιο της αποκέντρωσης στηρίζουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Ειδικότερα, η δράση της κοινωνικής υποστήριξης επικεντρώνεται σε τομείς όπως η

εκπαίδευση, η οικονομική ενίσχυση, η συμβουλευτική και οι απρόσκοπτες μετακινήσεις. Παρά τις αξιόλογες προσπάθειες που καταβάλλονται, τα άτομα με ειδικές ανάγκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σε αρκετές χώρες οξύτατα προβλήματα, τα οποία δυσχεραίνουν την καθημερινότητα τους και περιορίζουν σε σημαντικό βαθμό το βαθμό αυτονομίας τους.

Ο περαιτέρω εμπλουτισμός και η αναδιοργάνωση των στρατηγικών της κοινωνικής πολιτικής αναδεικνύονται ως αναγκαίες προϋποθέσεις για την επίτευξη μιας κοινωνίας ισότητας. Συνεπώς, κρίνεται επιτακτική η κοινωνική δράση όλων μας, μέσα από την ενεργό συμμετοχή και τη στήριξη των σωματείων και των φορέων, που επηρεάζουν σταδιακά τις κοινωνικές πεποιθήσεις και τις κυβερνητικές πολιτικές ([Kroneman](#), [Cardol](#) & Friele, 2012).

Βιβλιογραφικές Αναφορές

[Colver](#), A. (2006). What are we trying to do for disabled children? *Current Paediatrics*, *Volume 16, Issue 7*, p.p: 501–505, DOI: 10.1016/j.cupe.2006.08.014

[Halfon](#), N, [Houtrow](#), A, [Larson K](#) & [Newacheck](#), Pw. (2012). The changing landscape of disability in childhood. *Future Child, Spring; Volume 22 Issue* , p.p: 13–42

[Kroneman](#), M. ,[Cardol](#), M. & [Friele](#), R. (2012). (De)centralization of social support in six Western European countries. *Health Policy*, *Volume 106, Issue 1*, p.p: 76–87, DOI: 10.1016/j.healthpol.2012.03.003

[Loewen](#), G. & [Pollard](#); W. (2010) The Social Justice Perspective. *Journal of Postsecondary Education and Disability*, Vol. 23, No. 1, p.p.: 5-18

[Mura](#), A. (2014). Associations for disabled people in Italy: A pedagogical exploration. *ALTER - European Journal of Disability Research / Revue Européenne de Recherche sur le Handicap-*, *Volume 8, Issue 2*, p.p :82–91, DOI: 10.1016/j.alter.2014.03.002

[O'Day](#), B. & [Stapleton](#), D. (2009). *Transforming Disability Policy for Youth and Young Adults with Disabilities*. *Disability Policy Research Brief No. 09-01*. Washington, DC: Mathematica Policy Research.

[Πολυχρονοπούλου](#), Σ. (2013). *Παιδιά και έφηβοι με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες*. Αθήνα: Γρηγόρης.

[Peikes](#), D., [Orzol](#), S, [Moreno](#), L. & [Paxton](#) . N. (2005) . “State Partnership Initiative: Selection of Comparison Groups for the Evaluation and Selected Impact Estimates.” Princeton, NJ: *Mathematica Policy Research, Inc.*.

[Priestleya](#), M., [Waddingtonb](#), L. & [Bessozic](#), C. (2010). New priorities for disability research in Europe: Towards a user-led agenda . *ALTER - European Journal of Disability Research / Revue Européenne de Recherche sur le Handicap*, *Volume 4, Issue 4*, p.p : 239–255, DOI: 10.1016/j.alter.2010.07.001

Rembis, M. A. (2010). Yes We Can Change: Disability Studies - Enabling Equality ,
Journal of Postsecondary Education and Disability, Vol. 23, No. 1 p.p.: 19-27